

Godt sagt

«Bli enig om å være teit. Den som har teite foreldre er heldig»

Janne Husby Haugen i Foreldre for grenser om å si nei til mindretung ungdom som ønsker å drikke alkohol.

Ukas nedtur

Optimistkonferansen i Rindal er utsatt. En større nedtur går det vel ikke å få. Konferansen er sett på som kvalitativt god. Den tar pulsen på og prøver å skape entusiastiske for, det gode livet litt utenfor sentrum. Og det er kvaliteten som blir konferansens bane i år. Arrangørene får ikke tak i de gode deltakere de gjerne vil ha. Og da utsetter de med rette. Ingenting trenger å gjennomføres som et pliktlop om det antas å ødelegge et ry det har tatt å bygge. Da venter nok heller de fleste på noe godt. Likevel en nedtur for de mange som gledet seg til dette lysglimet av en konferanse. En nedtur er det også når de kvalitativt gode innledere arrangørene ønsker, ikke tar seg tid til å komme.

Ønsker å være lagspiller

Torbjørn Forseth i NINA gir ut håndbok i miljødesign av regulerer laksevassdrag. Den viser hvordan samspill gir mest mulig miljøgevinst ved minimalt krafttap.

! Hvordan miljødesignes elver?

– Tankegangen er å gi livet i elva tilnærmet like vilkår som før reguleringen. Tilnærmingen blir ikke konfrontasjon, men en erkjennelse av regulering er kommet for å bli. Vi ser på måter å skape gunstigste mulige vilkår for laks, plankton og bunnavvegetasjon. Dempe negative faktorer og framme positive.

! Hvilke positive effekter kan regulering i et laksevassdrag ha?

– I de fem åra vi har sett på hvordan miljøet i regulerer laksevassdrag påvirkes av kraftproduksjonen, ser vi en bedring om vinteren for laksen. En høyere temperatur på vannet gir bedre forhold for laksen på gyteplasser og flere gjemesteder for smolten. I håndboka peker vi også på de fordelene rett mengde vann til rett tid på året gir og peker på vinnvinn situasjoner for miljø og regulant. Maksimalt miljø med minimalt krafttap.

! Hvordan fungerer denne håndboka?

– Boka har en diagnosesedel for vannføring, gyteområder og regulering av elva. Hvordan bruke vannet i de ulike deler av elva. Om gyteområder er ødelagt av reguleringen prøve å skape nye og bedre og hvordan lage skjulesteder. Boka beskriver ulike tiltak for å bedre miljøet. Mange av tiltakene vi beskriver er gjennomført med hell i Orkla og Akvassdraget.

! Hvordan er situasjonen i Sunna?

– Vi har ikke sett på situasjonen i Sunna på ei stund. Vi vet det er lite vann oppstrøms og det er problemer med vanntemperatur, og vi vet det påvirker livet for laksen i elva. Metodikken i vår håndbok er veldig relevant for Sunna og et egnet verktøy for å bedre situasjonen. Boka kommer i rett tidspunkt siden konsesjonene i Sunna og mange elver nå skal revideres.

! Regulanter uttaler seg positivt om boka. Er det spill for galleriet eller mener de alvor, tror du?

– Jeg tror det er stor vilje hos regulantene til å omsette ord til handling. Så må vi ha en forvaltning og et byråkrati som ikke er for rigid, det har vi i dag. Siden det bare er revisjon hvert 40. ende år, må det være endringsvilje hos både regulanter og myndigheter. Regulantene tror jeg ser fordelen av en miljøvennlig kraftproduksjon. Så må de negative følelsene for regulering hos miljøbevegelse og eleverne snus til positiv til på muligheten for å bedre miljøet i laksevassdrag og sørge for maksimalt gevinst

Torbjørn Forseth

Bosted: Trondheim
Aktuell sak: Gir ut håndbok om miljøtilpasninger i regulerer vassdrag

«Regulantene tror jeg ser fordelene av en miljøvennlig kraftproduksjon. Så må de negative følelsene for regulering hos miljøbevegelse og eleverne snus».

! Så her er det om å gjøre å samarbeide best mulig?

– Vi får ikke bort reguleringen. Mange nye småkraftverk på konsesjon. Vannkraft er en viktig industri for Norge og som energikilde i et klimaperspektiv. Fornybar energi med null Co2 utslipp. Revisjonskravene som kommer, EU sitt vannedirektiv og vannressusloven mener produsentene gir krafttap. Da må vi sørge for å unnytte krafttaper til noe positivt for

! Hva med trusselen fra havet?

– Generelt ser vi stor nedgangen i laksefangster, på vestkysten av Norge.

Noe skyldes redusert innsig, men Møre og Romsdal ikke er like hardt rammet. Møre og Romsdal har innført gytebestandsmål som gir bra med gytefisk i elvene. Andre trusselfaktorer er lakselus og rømt oppdrettslaks. Luse situasjonen og rømmingen er ikke under kontroll. Lusa dreper og rømt oppdrettslaks blander sine gener med villaksen med

negative resultater. Fortsetter denne innblandingen får vi halv vill laks uten spesiell stedsans. Laksen har brukt 10.000 år på å tilpasse seg forholdene i sin elv. Jeg tror ingen har tid å vente ytterligere 10.000 år på at forvirrete laks skal finne seg ei el og spesialtilpasse seg den.

Søker samarbeid: Forsker Torbjørn Forseth mener samarbeid er veien å gå for bedre miljø i regulerer laksevassdrag.

Geir Forbregd

geir.forbregd@driva.no